

Výročná správa za rok 2006

Hydromeliorácie, štátny podnik, Bratislava

O B S A H

	PRÍHOVOR	1
I	ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO PODNIKU	3
1	Identifikačné údaje	3
2	Vznik a poslanie štátneho podniku	4
3	Predmet činnosti	4
4	Štatutárny orgán	5
5	Materiálno-technická základňa štátneho podniku	5
6	Vybrané ekonomické ukazovatele	5
II	ČINNOSŤ ŠTÁTNEHO PODNIKU V ROKU 2006	6
1	Správa a prevádzka hydromelioračných zariadení	6
1.1	Prevádzka závlahových systémov	6
1.1.1	Príprava na závlahovú sezónu, prevádzka a ukončenie sezóny	6
1.1.2	Dodávka závlahovej vody	10
1.1.3	Zabezpečenie elektriny na prevádzku závlahových systémov	12
1.2	Prevádzka odvodňovacích systémov	12
2	Investičná výstavba	14
3	Výskum a vývoj	14
3.1	Projekt s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja	15
3.2	Riešenie odborných úloh – služby pre MP SR	16
3.3	Kooperácie na riešení úloh výskumu a vývoja	19
3.4	Projekt riešený v rámci 5. rámcového programu Európskej únie	19
3.5	Spolupráca s organizáciami a inštitúciami	20
3.6	Poradenské, servisné a komerčné aktivity	20
4	Ekonomika a financovanie	21
5	Udalosti osobitného významu	26
6	Vývoj činnosti do budúceho obdobia	29
	PRÍLOHY	
	Organizačná schéma štátneho podniku	
	Súvaha	
	Výkaz ziskov a strát	
	Poznámky	
	Správa audítora	
	Prehľad peňažných tokov	

PRÍHOVOR

Rok 2006 možno považovať z hľadiska ekonomického za existenčný z titulu nevytvárania dostatočných vlastných zdrojov financovania na krytie svojich finančných potrieb a záväzkov.

V dôsledku toho musel štátny podnik nevyhnutne použiť na krytie svojich finančných potrieb a záväzkov i cudzie zdroje a to poskytnutím úveru zo Slovenskej záručnej a rozvojovej banky v čiastke 30,0 mil. Sk, ktorým vyrovnal nesplatenú časť istiny z úveru z roku 2005, nesplatené záväzky voči Západoslovenskej energetiky, a.s. z roku 2005 a 2006, zostatok nesplateného záväzku voči dodávateľom ešte z roku 2004 a uhradil DPH z dodávateľských faktúr, ktorých istina bola uhrádzaná z dotačných prostriedkov.

Nosným ekonomickým programom roku 2006 zostala opäť dodávka závlahovej vody a ako sa stalo už pravidlom - opäť v nových ekonomických podmienkach.

Prenájom závlah ako priorita vo využívaní závlah sa začiatkom sezóny po miernom znížení oproti minulému roku ustálil na výmere 74 344 ha v najproduktívnejších poľnohospodárskych regiónoch, o čom vypovedá aj takmer 10 mil. m³ odobratej závlahovej vody.

Prevádzku závlah zabezpečoval štátny podnik prostredníctvom zmluvných partnerov na výmere 196 749 ha, pričom dodávka vody sa predpokladala len na 128 546 ha, nakoľko na niektorých závlahových systémoch neboli uzatvorené zmluvy na odber vody pre malý záujem agropodnikateľov. Kontrahovaný objem závlahovej vody 14,4 mil. m³ pri cene = (3,05 Sk/m³ + skutočné náklady na elektrinu) umožňoval predpokladať dobrý ekonomický efekt. Napriek podstatnému zníženiu nákladov na elektrinu v cene vody (priemerne 1,81 Sk/m³) sa nepodarilo podstatnejšie zvýšiť záujem agropodnikateľov o závlahovú vodu a skutočný odber závlahovej vody dosiahol len 5,9 mil. m³, čo predstavuje 40 % plánovaného objemu.

Nízka úroveň štátnej podpory (dotácie), zvýšené náklady na odstraňovanie porúch na závlahových systémoch (škody v roku 2006 presiahli 40 mil. Sk) a mimoriadne výdavky na aktivity počas jarných povodní spôsobili, že finančné prostriedky na zabezpečenie závlahovej prevádzky boli vyčerpané už v júli.

Podhodnotená cena prenájmu technicko-prevádzkových celkov a cena závlahovej vody a nepriaznivé poveternostné podmienky spôsobili úplnú platobnú neschopnosť štátneho podniku ku koncu roka v uhrádzaní dodávateľských faktúr za vykonané práce v prevádzke a údržbe HMZ.

Na riešenie vzniknutej situácie prijal zakladateľ opatrenia, ktorých výsledkom bolo vydanie Oznámenia MP SR č. 2/2006-540 zo dňa 05.12.2006, ktorým štátnemu podniku priznal dotáciu podľa § 1 ods.1) Výnosu MP SR č. 3703/2005-100 vo výške 9,224.009,- Sk, čím bolo umožnené financovanie nákladov na opravy a údržbu HMZ v plnej výške oprávnených nákladov mimo DPH.

Súčasťou organizačnej štruktúry štátneho podniku je akreditovaný odbor výskumu a vývoja, ktorý rieši úlohy v oblasti poľnohospodárskych vied vyhlasovaných v súlade s prioritami štátnej politiky, úlohy v rámci medzinárodných programov a úlohy výskumu a vývoja v oblasti hydromeliorácií. Jeho úlohou je príprava, koordinácia a realizácia projektov v oblasti vodného a pôdneho hospodárstva, poľnohospodárstva, tvorby krajiny, regionálneho rozvoja a ochrany životného prostredia.

Analýza výsledkov hospodárenia štátneho podniku prezentovaná v rozbere za rok 2005 potvrdzuje, že striedanie rokov s minimálnou, priemernou a zriedkavejšie maximálnou požiadavkou na dodávku závlahovej vody nezabezpečuje ekonomickú samostatnosť štátneho podniku. Tento stav je spôsobený charakterom majetku a jeho schopnosťou generovať ekonomické úžitky. Kým jedna časť majetku - odvodňovacie zariadenia plnia predovšetkým verejnoprospešnú funkciu, neprinášajú žiaden ekonomický prospech, ale naopak vyžadujú trvalé finančné vstupy, z využívania závlahových systémov vzniká ekonomický prospech, ale je priamo podmienený poveternostnými podmienkami v jednotlivých kalendárnych rokoch.

Ing. Pavel Halmo

I. ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA ŠTÁTNEHO PODNIKU

1. IDENTIFIKAČNÉ ÚDAJE

Názov štátneho podniku: **Hydromeliorácie, štátny podnik**

Skratka štátneho podniku: **HM, š.p.**

Právna forma: **štátny podnik na uspokojovanie verejnoprospešných záujmov**

Sídlo štátneho podniku: **Vrakunská 29, Bratislava 211**

PSČ: **825 63**

Číselná kodifikácia:

- IČO (identifikačné číslo organizácie) **35 860 839**
- DIČ (daňové identifikačné číslo) **2021730073**
- IČ DPH (identifikačné číslo organizácie pre DPH) **SK 2021730073**
- OKEČ (odvetvová klasifikácia ekonomických činností) **7 00000**
- Správne územie **Slovenská republika**

Bankové spojenie: **Dexia banka Slovensko a.s., regionálna pobočka Bratislava**

Číslo účtu: **4854090001/5600**

Zakladateľ: **Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky**

Zapísaný: **Obchodný register Okresného súdu Bratislava I., oddiel: Pš, vložka 425/B**

2. VZNIK A POSLANIE ŠTÁTNEHO PODNIKU

Hydromeliorácie, štátny podnik bol založený zakladacou listinou číslo 2019/03-420/117 zo dňa 11. marca 2003 v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 111/1990 Zb., o štátnom podniku v znení neskorších predpisov. Štátny podnik bol založený na uspokojovanie verejnoprospešných záujmov, má celoslovenskú pôsobnosť a jeho základným poslaním je vykonávanie verejnoprospešných činností v oblasti správy a prevádzky hlavných melioračných zariadení.

Hydromeliorácie, š.p. vznikol 1. júla 2003 z majetkovej podstaty odštepného závodu Hydromeliorácie, vyčlenením zo Slovenského vodohospodárskeho podniku š.p., Banská Štiavnica, ktorý prešiel do zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva životného prostredia SR.

Hydromeliorácie, š.p. spravuje štátny majetok zložený z majetku hlavných závlahových a hlavných odvodňovacích zariadení (HZZ a HOZ).

3. PREDMET ČINNOSTI

Hlavným predmetom činnosti štátneho podniku je zabezpečovanie správy a prevádzky hlavných melioračných zariadení v oblasti závlahových a odvodňovacích zariadení a udržiavanie ich vo funkčieschopnom stave. Štátny podnik zabezpečuje aj ostatné činnosti, ktoré súvisia s hlavnou činnosťou, a to predovšetkým:

- a) *investičná činnosť hlavných závlahových a odvodňovacích zariadení;*
- b) *opravy, údržbu a prenájom hlavných melioračných zariadení;*
- c) *vo výskumno-vývojovej zložke, rieši úlohy výskumu a vývoja v oblasti hydromeliorácií, životného prostredia, poľnohospodárstva a rozvoja vidieka;*
- d) *poradenstvo – konzultačnú a lektorskú činnosť v oblasti ochrany životného prostredia, vodného hospodárstva a rozvoja vidieka;*
- e) *školiacu činnosť v oblasti meliorácií, poľnohospodárstva, vodného hospodárstva, regionálneho rozvoja, a ochrany životného prostredia;*
- f) *prevádzkovanie informačných systémov, automatizované spracovanie údajov;*
- g) *plní ďalšie úlohy vyplývajúce pre štátny podnik z vodného zákona a súvisiacich predpisov ako aj inej platnej legislatívy;*
- h) *vykonáva aj ostatné pomocné a vedľajšie činnosti v takom rozsahu, aby nebolo narušené plnenie hlavného predmetu činnosti.*

4. ŠTATUTÁRNY ORGÁN

Riaditeľ: **Ing. Pavel Halmo**

5. MATERIÁLNO TECHNICKÁ ZÁKLADŇA ŠTÁTNEHO PODNIKU

V roku 2006 štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. Bratislava zabezpečoval správu a prevádzku majetku štátu v nasledovnej štruktúre:

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rozsah
Výmera závlah	ha	321 294
Čerpace stanice závlahové	počet	487
Čerpace stanice odvodňovacie	počet	24
Dĺžka odvodňovacích kanálov	km	5 908,344
Dĺžka závlahových kanálov	km	294,178
Dĺžka závlahovej rúrovej siete	km	9 480,552

6. VYBRANÉ EKONOMICKÉ UKAZOVATELE

Majetok štátu v správe štátneho podniku Hydromeliorácie, š.p.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Hodnota r. 2005	Hodnota r. 2006
Spolu majetok	tis. Sk	4 090 829	3 833 874
Dlhodobý hmotný majetok	tis. Sk	4 062 802	3 813 261
Dlhodobý nehmotný majetok	tis. Sk	418	74
Obežný majetok	tis. Sk	26 568	20 271
- v tom krátkodobé pohľadávky	tis. Sk	9 683	5 819
Ostatný majetok	tis. Sk	1 041	268
Vlastné imanie a záväzky	tis. Sk	4 090 829	3 833 874
Vlastné imanie	tis. Sk	3 830 347	3 557 187
- v tom základné imanie	tis. Sk	4 154 280	3 629 995
kapitálové fondy	tis. Sk	200 351	200 351
Záväzky	tis. Sk	78 117	103 023
Ostatné pasíva	tis. Sk	182 365	173 664

II. ČINNOSŤ ŠTÁTNEHO PODNIKU V ROKU 2006

1. SPRÁVA A PREVÁDZKA HYDROMELIORAČNÝCH ZARIADENÍ

1.1 Prevádzka závlahových systémov

1.1.1 Príprava na závlahovú sezónu, prevádzka a ukončenie sezóny

Pre rok 2006 spracoval štátny podnik Hydromeliorácie, š.p. „*Návrh organizačno - technického zabezpečovania prevádzkovania HMZ*“. Po schválení tohto materiálu vo vedení MP SR v novembri minulého roku, začal štátny podnik s organizačnou prípravou prevádzky závlah na rok 2006. Organizačná príprava bola smerovaná do zisťovania:

- *záujmu o ďalší prenájom závlahových systémov;*
- *požiadaviek poľnohospodárov na odber závlahovej vody zo systémov, kde prevádzku zabezpečuje štátny podnik.*

Na základe rozhodnutia zakladateľa spracoval štátny podnik materiál „*Konkretizácia opatrení na zabezpečenie prevádzky HMZ a dodávky závlahovej vody v roku 2006*“, ktorý bol vo vedení MP SR schválený vo februári 2006. V rámci konkretizácie opatrení štátny podnik v zmysle Výnosu MP SR č. 3703/2005-100 spracoval projekt plánovanej údržby a opráv HMZ, ktorý spolu so žiadosťou o poskytnutie dotácie predložil zakladateľovi 27.02.2006. Predložený projekt na úhrnnú sumu 58,6 mil. Sk obsahoval podrobnú kvantifikáciu nákladov na určené skupiny prác, pričom finančné objemy vychádzali z poznania aktuálneho technického stavu majetku HMZ vo vzťahu k predpokladaným odberom vody z jednotlivých závlahových systémov. Poskytnutie dotácie bolo schválené 10. marca 2006 vo výške 36,0 mil. Sk. Vzhľadom na zníženie dotácie o 22,6 mil. Sk, štátny podnik upravil pôvodný projekt tak, aby sa prednostne sfunkčnili závlahové systémy a vykonali sa plánované opravy, nevyhnutné na začatie prevádzky. Z dôvodu podstatného zníženia dotačných prostriedkov štátny podnik nemohol zahrnúť do priorít náklady na ukončenie závlahovej sezóny a podstatne redukoval odhad nákladov na odstraňovanie havárií a prípravu čerpacích a transformačných staníc na závlahovú sezónu. Na skutočnosť, že poskytnutá dotácia nepostačuje na krytie objektívne zdokumentovaných nákladov, štátny podnik upozornil sekciu poľnohospodárstva a obchodu listom zo dňa 23.3.2006. V súlade s materiálmi, ktoré boli schválené vo vedení MP SR („Konkretizácia opatrení ... „ a „Správa o zabezpečení prevádzky HMZ a dodávke závlahovej vody v roku 2006“) upravil štátny podnik ekonomické podmienky prenájmu a podmienky dodávky závlahovej vody zo závlah, kde prevádzku zabezpečuje štátny podnik.

Úprava ekonomických podmienok bola nasledovná:

Na prenájatých závlahách zmluvné strany, t.j. štátny podnik ako prenajímateľ a podnikatelia v poľnohospodárstve ako nájomcovia sa dodatkami k zmluvám dohodli na týchto zmenách:

- vstup nájomcov do priameho obchodného vzťahu s dodávateľom elektriny so zachovaním zvýhodnených cenových sadzieb za elektrinu spotrebovanú na prevádzku závlah;
- úhrada opráv, údržby a odstraňovania havárií na závlahových systémoch z vlastných zdrojov nájomcu.

Ostatné podmienky nájomných zmlúv zostali bez zmeny.

Pre prípravu závlahovej sezóny na rok 2006 štátny podnik vykonal všetky dostupné organizačné opatrenia, upravil ekonomické podmienky prenájmu a zabezpečovania dodávky závlahovej vody a v rámci disponibilných finančných prostriedkov pripravil závlahové systémy po technickej a funkčnej stránke tak, aby bolo možné v súlade s uzatvorenými zmluvami začať s dodávkou závlahovej vody. Na prevádzku bolo pripravených:

65 722 ha	-	zmluvne prenájatých závlah so zabudovanou výmerou 74 388 ha. Rozdiel 8 666 ha tvoria nevyužívané časti systémov;
128 543 ha	-	závlahových systémov, kde dodávku závlahovej vody zabezpečoval štátny podnik;
68 206 ha	-	funkčných závlah bez záujmu o zavlažovanie, resp. s minimálnymi a pre štátny podnik neekonomickými požiadavkami na dodávku závlahovej vody.

Celková výmera závlahových systémov, ktoré boli v roku 2006 prevádzkované činí 196 749 ha a ich zabudovaná výmera predstavuje 202 931 ha.

V rámci technicko - organizačných opatrení a z disponibilných finančných prostriedkov, štátny podnik pripravil na závlahovú sezónu a celoročne zabezpečoval prevádzku, opravy a údržbu tzv. špeciálnych objektov. Špeciálnymi objektmi nazývame závlahové zariadenia, ktoré nedodávajú závlahovú vodu priamo na zavlažovanú pôdu, ale podmieňujú prevádzku závlahových čerpacích staníc a vyžadujú osobitnú odbornú spôsobilosť alebo osobitnú prevádzku a údržbu prípadne manipuláciu – konkrétne: závlahové privádzače (otvorené a kryté), rozvodne a vedenia veľmi vysokého napätia a podávacie čerpacie stanice (aj plávajúce).

Dotácia zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov na udržanie funkčnosti hydromelioračných zariadení bola predbežne schválená vo výške 36 000 tis. Sk. Projekt plánovanej údržby a opráv hydromelioračného majetku v roku 2006, ktorý tvoril prílohu k žiadosti o poskytnutie podpory, kvantifikoval celkové náklady potrebné na opravy a údržbu hydromelioračného majetku na sumu 58 600 tis. Sk a v tejto výške bola aj dotácia požadovaná. Potreba finančných prostriedkov na sfunkčnenie závlahových systémov pre nových nájomcov, prevádzku špeciálnych objektov, základnú starostlivosť a prípravu závlahových systémov na sezónu, údržbu a opravy závlahových systémov, odstraňovanie havárií a ukončenie závlahovej sezóny – zazimovanie bola vyčíslená na 49 500 tis. Sk. Na úseku odvodňovacích zariadení boli kvantifikované náklady na riešenie najakútnejších prípadov v oblasti prevádzky odvodňovacích čerpacích staníc a údržby kanálovej siete v intraviláne obcí na sumu 9 100 tis. Sk.

V dôsledku značného a nepredpokladaného výskytu havárii a porúch a povinnosti štátneho podniku zabezpečiť dodávku závlahovej vody v súlade s uzatvorenými zmluvami boli dotačné prostriedky, potvrdené na rok 2006 v plnej výške 36,0 mil. Sk vyčerpané už v polovici júla t.r.. Za danej situácie štátny podnik musel rozhodnúť o ďalšom postupe. Vzhľadom na skutočnosť, že podľa zakladacej listiny hlavnou činnosťou štátneho podniku je zabezpečovanie dodávky závlahovej vody, bolo vo vedení štátneho podniku prijaté rozhodnutie o pokračovaní v dodávke závlahovej vody, vrátane priebežného odstraňovania porúch a havárií a s tým súvisiacich zvýšených nákladov nad rámec poskytnutých dotačných prostriedkov. Celá problematika hospodárenia štátneho podniku s osobitným poukázaním na nepostačujúcu výšku poskytnutých dotačných prostriedkov a nemožnosť vytvorenia vlastných zdrojov je podrobne analyzovaná v správe „*Informácia o stave nakladania s majetkom HMZ a alternatívne návrhy riešenia tohto majetku od roku 2007*“. Túto správu štátny podnik predložil zakladateľovi 27. júla 2006.

Vzhľadom na to, že dotácia bola poskytnutá len vo výške 36 000 tis. Sk, štátny podnik vypracoval a predložil MP SR priority oprávnených nákladov s kvantifikáciou na hlavné skupiny prác vo výške schválenej dotácie. Cieľom priorít bolo zabezpečiť sfunkčnenie závlahových systémov, ich prípravu na zahájenie prevádzky a krytie najnutnejších nákladov na prevádzku odvodňovacích systémov. Pridelené dotačné prostriedky však nepokrývali náklady na odstraňovanie havárií vzniknutých prevádzkovaním závlahových systémov, zazimovanie týchto zariadení a urgentnú starostlivosť o odvodňovacie zariadenia. V zmysle výnosu MP SR č. 3703/2005-100 zo dňa 7.12.2005 a zmluvy o poskytnutí dotácie č. 1/2006-HMZ boli k 31.12.2006 dotácie poskytnuté nasledovne:

dňa	24.03.2006	18 000 000,- Sk
dňa	19.07.2006	3 000 000,- Sk
dňa	28.07.2006	6 000 000,- Sk
dňa	09.10.2006	9 000 000,- Sk

Od júla, kedy bolo zrejmé, že priznané dotácie nepokryjú náklady na prevádzku závlah do konca sezóny (odstraňovanie havarijných situácií brániacich dodávke vody) ani na prípravu závlahových systémov na zimné obdobie (zazimovanie), rokovalo vedenie štátneho podniku so zakladateľom o zvýšení dotácií. Rokovania boli úspešné až v závere roka, kedy MP SR na základe Dodatku č. 1 zmluvy č. 1/2006-HMZ poskytlo finančné prostriedky

dňa	11.12.2006	9 224 009,- Sk
-----	------------	----------------

na zazimovanie zavodnených závlahových systémov a špeciálnych objektov a čiastočné pokrytie už vynaložených prevádzkových nákladov.

Celková poskytnutá podpora v roku 2006 bola 45 224 009,- Sk a čerpaná vo výške 45 049 701,90 Sk. Nepoužívané finančné prostriedky vo v sume 174 307,10 Sk boli vrátené na účet dňa 12.12.2006.

Náklady vo výške približne 1 082 tis. Sk, ktoré boli nutné na zabezpečenie dodávky závlahovej vody a inú nevyhnutnú starostlivosť o hydromelioračný majetok uhradil š. p. z vlastných zdrojov.

Prehľad o prevádzkovej výmere a o dodávkach závlahovej vody

Prevádzkovateľ	Výmera v ha	Odbery vody v m ³
VARIA, spol. s r.o. Zlaté Klasy	15 703	345 500
INSERVIS, s.r.o. Bratislava	27 908	1 287 224
DOVO Šaľa	32 161	1 084 870
HYDROS, spol. s r.o. Levice	-	-
AGROSTAV Komárno, a.s.	30 469	835 500
AGROSTAV Trnava, a.s.	31 793	1 883 807
Milan Krnáč - LIMAN - prevádzka závlah	15 548	123 985
SATAN - opravy a údržba	4 962	67 100
Ing. Peter Bálint SHR	1 630	188 400
STAVBA - HAJDAK	1 090	26 550
Ján Rémes Dunajská Streda	4 163	0
EKOLO - SERVIS Ing. Andraščík Ľubomír	8 804	0
ELEKTROSERVIS Ján Pehanič	5 487	0
INGESS, Ing. Milan Godočík	6 021	43 800
REALSTAV - AM s.r.o.	1 030	0
Štefan Žužič - ROLAND	1 794	0
Spolu:	196 749	5 886 736

1.1.2 Dodávka závlahovej vody

Na závlahách, kde prevádzku zabezpečoval štátny podnik k uzatvoreniu zmluvy na dodávku závlahovej vody štátny podnik stanovil základné ekonomické kritérium vyjadrené vzťahom nákladov na jej dodávku s reálne dosiahnutelnými tržbami. Pri nízkych požiadavkách na dodanie závlahovej vody, kde predpokladané náklady viacnásobne prekračovali dosiahnuteľné tržby, štátny podnik zmluvy neuzatvoril. S odberateľmi závlahovej vody a s vykonávateľmi prevádzky, štátny podnik v rámci úpravy ekonomických podmienok zmluvne dohodol:

- *uplatnenie dvojzložkovej ceny, s rozdelením na pevnú a pohyblivú časť. Pevná časť činila 3,05 Sk za každý dodaný kubický meter závlahovej vody a zahŕňala náklady na jej transport a náklady na správu majetku HMZ vrátane réžie. Pohyblivá časť ceny bola cena elektriny spotrebovaná v závlahovej prevádzke, pričom táto cena bola variabilná tak v jednotlivých mesiacoch, ako aj u jednotlivých odberateľov závlahovej vody;*

Náklady na energiu fakturované v cene vody sa pohybovali v rozpätí od 0,69 Sk/m³ (na čerpacích staniciach Topoľníky – Čalovec a Ivanice) do 14,83 Sk/m³ (na čerpacej stanici Šaľa č. 7), pričom priemerné náklady premietnuté do fakturovanej ceny závlahovej vody v roku 2006 boli 1,81 Sk/m³, z čoho priemerná cena závlahovej vody na závlahových systémoch prevádzkovaných štátnym podnikom bola 4,86 Sk/m³.

- *maximálne prípustnú mernú spotrebu elektriny na jeden kubický meter dodanej závlahovej vody. Prekročenie maximálnej mernej spotreby hradil odberateľ závlahovej vody, alebo vykonávateľ prevádzky tak ako sa v jednotlivých prípadoch zmluvne dohodlo;*

Hospodárne využívanie čerpacích staníc – prispôsobenie odberov vody výkonovým parametrom čerpacích agregátov zaručovalo odberateľovi vody prijateľnú cenu. Naopak neprimerané požiadavky odberateľov – odbery malých prietokových množstiev, ktoré nevyužívali kapacitu čerpacích agregátov, boli realizované len na základe osobitnej dohody s prevádzkovateľom o úhrade skutočných nákladov na elektrinu prípadne obsluhu čerpacej stanice, čo v ojedinelých prípadoch predstavovalo aj násobky štandardnej ceny závlahovej vody.

- *uplatnenie sankcie za neodbratie zmluvne dohodnutého objemu v sume 0,50 Sk za každý neodbratý, ale zmluvne dohodnutý kubický meter závlahovej vody. Zároveň uplatnil štátny podnik aj cenové zvýhodnenie pri prekročení dohodnutého odberu*

o viac ako 20% znížením pevnej časti ceny na 2,70 Sk za každý kubický meter odobratej závlahovej vody nad kontrahovaný objem.

V dôsledku dostatočného množstva prírodných zrážok počas vegetačného obdobia zostalo asi 60% zmluvne dohodnutých odberov závlahovej vody nezrealizovaných. Uplatnenie zmluvnej sankcie predstavovalo v 226-tich faktúrach sumu takmer 5,5 mil. Sk.

Pre rok 2006 uzatvoril štátny podnik s agropodnikateľmi celkom 268 zmlúv na dodávku 14 548 tis. m³ závlahovej vody. Z ekonomických dôvodov, t.j. v prípadoch, kde prevádzkové náklady vysoko prekračovali tržby z požadovanej dodávky závlahovej vody, štátny podnik neuzatvoril zmluvy s počtom 59 žiadateľov.

V roku 2006, podobne ako aj v predchádzajúcom roku sa preukázalo, že využívanie závlah a tým aj plnenie hospodárskych ukazovateľov štátneho podniku je determinované klimatickými podmienkami, ktoré správca majetku nevie ovplyvniť. Nadmerný výskyt prirodzených zrážok v prvých mesiacoch roku 2006 a z toho plynúci dostatok pôdnej vlhky, minimalizoval v mesiacoch máj a jún potrebu dodávania závlahovej vody. Dokazuje to aj skutočnosť, že v mesiaci máj odobrali agropodnikatelia 20 tis. m³ a v mesiaci jún 800 tis.m³ závlahovej vody. Radikálna zmena počasia v závere júna, pretrvávajúce bezzrážkové počasie s tropickými teplotami v mesiaci júl zvýšili dopyt poľnohospodárov po dodávke závlahovej vody. V tomto mesiaci štátny podnik zabezpečil dodávku vyše 4 mil. m³.

Závlahové systémy boli od rozhrania mesiacov apríl a máj v pohotovostnom stave a boli pripravené na dodávanie závlahovej vody. Znamená to, že podzemné rúrové rozvody boli z dôvodu zistenia prípadných porúch naplnené vodou na normatívne určený tlak. Napriek minimálnym požiadavkám na odber závlahovej vody podzemné rozvody museli ostať trvalo zavodnené. Táto skutočnosť spôsobila zvýšenie neproduktívnych výdavkov na spotrebu elektriny.

Zvýšená a najmä nárazová dodávka závlahovej vody v mesiaci júl preukázala zlý technický stav a opotrebovanosť tak podzemných rúrových rozvodov, ako aj technologického vybavenia čerpacích a transformačných staníc. Nevyhovujúci technický stav a opotrebovanosť sa prejavili podstatným zvýšením prevádzkových porúch a častým výskytom havárii najmä na rúrových sieťach.

V mesiacoch august a september došlo k výraznému poklesu zavlažovania, ktorý bol spôsobený najmä zmenou poveternostných podmienok, ale aj štruktúrou pestovaných plodín. V mesiaci august zabezpečil štátny podnik na základe požiadaviek agropodnikateľov dodávku 643 tis. m³ závlahovej vody, v mesiaci september len 220 tis.m³ a v mesiaci október 117 tis. m³ čím celková dodávka v roku 2006 dosiahla konečných 5 887 tis. m³. Vo vzťahu k zmluvne dohodnutému objemu 14 538 tis. m³ to činí 39,9 %. Tieto čísla dokazujú, že rozhodujúcim

faktorom pre dodávku závlahovej vody sú poveternostné podmienky. Počasie výhodné pre poľnohospodárov má negatívny dopad na hospodárenie štátneho podniku.

1.1.3 Zabezpečenie elektriny na prevádzku závlahových systémov

Pozitívnu novinkou v dodávke elektriny v roku 2006 bol nový cenový produkt „X 2 S“, ktorý uviedla na trh Západoslovenská energetika, a.s. (ZSE) pre sezónne odbery elektriny na závlahových čerpacích staniciach. Stalo sa tak na základe skúseností z prevádzky v roku 2005, ktoré potvrdili opodstatnenosť našich pripomienok, že odbery elektriny v závlahovej prevádzke sa nedajú plánovať, lebo sú absolútne závislé na vývoji počasia. Nový cenový produkt nás oslobodil od povinnosti plánovať odbery a hlavne platiť poplatky za rezerváciu výkonu, čo výrazne znížilo naše náklady na elektrinu.

Skutočnosť, že obdobné rokovania so Stredoslovenskou energetikou, a.s. (SSE) a Východoslovenskou energetikou, a.s. (VSE) neboli celkom úspešné, naše náklady významne neovplyvnila vzhľadom na malý až zanedbateľný podiel týchto spoločností na celkovej dodávke elektriny. Čiastočný úspech v rokovaniach so SSE bol v tom, že poplatky za rezervovanie výkonu nám fakturovali len v prípade odberu elektriny v pásme vysokého tarifu.

Dodávka elektriny v roku 2006 vyjadrená vo fakturovanej cene bola nasledovná:

<u>Spoločnosť:</u>	<u>v tis. Sk bez DPH:</u>	<u>%:</u>
Západoslovenská energetika, a.s.	14 381	91,75
Stredoslovenská energetika, a.s.	760	4,85
Východoslovenská energetika, a.s.	533	3,40
Spolu:	15 674	100,00

Dodržiavanie účinníka v závlahovej prevádzke je technický problém, ktorý bude v blízkej budúcnosti potrebné riešiť. V súčasnosti ešte dodávateľia elektriny rešpektujú v minulosti udelenú výnimku pre závlahy, čo sa prejavilo jednak stanovením jeho hodnoty v zmluve so ZSE, a.s. na 0,1, jednak tým, že SSE, a.s. a VSE, a.s. sankcie za nedodržanie účinníka neuplatňovali.

1.2 Prevádzka odvodňovacích systémov

Odvodňovacie stavby v správe HM, š.p. boli vybudované za účelom

- znižovania hladiny podzemných vôd
- zachytávania a odvádzania prívalových povrchových vôd
- prečerpávania vnútorných vôd

v prevažnej miere na poľnohospodárskej pôde, ale aj na ochranu intravilánov obcí, kedy sa stávajú súčasťou systémov protipovodňovej ochrany.

Odvodňovacie stavby nemajú komerčné využitie, naopak vyžadujú každoročne nemalé náklady na pravidelnú údržbu a opravy odvodňovacích kanálov a prevádzku prečerpávacích staníc.

V posledných rokoch bolo financovanie starostlivosti o odvodňovacie zariadenia minimalizované a aj v roku 2006 sa obmedzilo len na prevádzku funkčných prečerpávacích staníc zapojených do protipovodňovej ochrany a odstraňovanie tých havarijných stavov na odvodňovacích kanáloch, ktoré boli nariadené rozhodnutiami miestne príslušných úradov životného prostredia.

Z celkového počtu 24 odvodňovacích čerpacích staníc bolo v roku 2006 v prevádzke 13 funkčných, ktoré sú zapojené do protipovodňovej ochrany a náklady na ich prevádzku boli nasledovné:

▪ opravy	186 794,- Sk bez DPH
▪ prevádzka a údržba	1 080 959,- Sk bez DPH
▪ náklady na elektrinu	720 592,- Sk bez DPH
▪ spolu:	1 988 345,- Sk bez DPH

Prevádzka odvodňovacích čerpacích staníc bola zabezpečovaná dodávateľsky prostredníctvom piatich zmluvných partnerov.

Náklady na odstraňovanie havarijných stavov na odvodňovacích kanáloch predstavovali 447 473,- Sk bez DPH.

Stav odvodňovacích zariadení je predmetom častých a aj opakovaných sťažností obcí ale aj občanov, ktorým vznikajú škody na majetku v intravilánoch obcí alebo na úrode na poľnohospodárskej pôde. Naša reakcia na takéto sťažnosti a žiadosti o nápravu (v roku 2006 ich bolo 79) sa obmedzuje len na konštatovanie, že HM, š.p. z dôvodu nedostatku resp. nepridelenia finančných prostriedkov údržbu odvodňovacích zariadení nevykonáva.

2. INVESTIČNÁ VÝSTAVBA

Investičná výstavba na hlavných melioračných zariadeniach v roku 2006 nebola plánovaná ani realizovaná z dôvodu nepridelovania finančných prostriedkov zriaďovateľom už od roku 2005.

3. VÝSKUM A VÝVOJ

Odbor výskumu a vývoja (OV a V) vykonával v rámci organizačnej štruktúry štátneho podniku nasledovné špecifické činnosti, uvedené vo výpise z obchodného registra:

- poradenstvo – konzultačná a lektorská činnosť v oblasti ochrany životného prostredia, vodného hospodárstva a rozvoja vidieka v rozsahu voľnej živnosti,
- prevádzkovanie informačných systémov v rozsahu voľnej živnosti,
- školiaca činnosť v oblasti meliorácií, poľnohospodárstva, vodného hospodárstva, regionálneho rozvoja a ochrany životného prostredia v rozsahu voľnej živnosti, plnenie ďalších úloh vyplývajúcich pre štátny podnik zo zákona č. 184/2002 Z.z.,
- sledovanie a vyhodnocovanie akosti vôd, odberov vôd a nakladanie s vodami (okrem činnosti uvedenej v § 3 ods. 2 písm. t., písm. z h Živnostenského zákona),
- dodávanie úloh výskumu a vývoja v oblasti poľnohospodárskych vied vyhlasovaných v súlade s prioritami štátnej vednej politiky spojených s vedecko-technickými službami v zmysle zákona č. 132/2002 Z.z. o vede a technike,
- účasť na riešení úloh výskumu a vývoja v rámci medzinárodných dohôd a medzinárodných programov výskumu a vývoja v oblasti vodného a pôdneho hospodárstva, tvorby krajiny, regionálneho rozvoja a životného prostredia,
- príprava, koordinácia a realizácia projektov v oblasti vody, pôdy, poľnohospodárstva, regionálneho rozvoja a ochrany životného prostredia,
- vykonávanie laboratórnych prác a hydrometrických prác a posudkovej činnosti pri sledovaní akosti vôd,
- vykonávanie rozboru vôd – služby obyvateľstvu a podnikateľským subjektom.

Na výkon činností v oblasti výskumu a vývoja platí osvedčenie o vykonaní periodického hodnotenia a potvrdenie spôsobilosti vykonávať činnosti v oblasti výskumu a vývoja, vykonané MŠ SR pod číslom CD-2004-19920/40549-1:11 zo dňa 23.11.2004.

Na vykonávanie chemických analýz, ktoré sú súčasťou týchto predmetov činností, slúži chemické laboratórium akreditované ako skúšobné laboratórium na analýzy vody, vydané Deutschen Akkreditierungs Rat firmou DAP – Deutsches Akkreditierungssystem Prüfwesen GmbH, zo dňa 23.05.2003.

Hospodárenie Odboru výskumu a vývoja je z pohľadu plánovania, ekonomických analýz a výkazníctva charakterizované ako samostatná tzv. ostatná činnosť.

Finančné hospodárenie je samostatné, vedené na osobitých účtoch, ktoré sú založené podľa jednotlivých zmluvných vzťahov na riešenie a dodávanie úloh výskumu a vývoja, resp. poradenskej a servisnej činnosti.

Režijné náklady na činnosť úseku výskumu a vývoja sú súčasťou zmluvných nákladových kalkulácií úloh a úsek riadne pokrýva všetky tieto náklady. Hospodárenie je každoročne charakterizované ako vyrovnané, tzn. náklady sú rovné alebo nižšie ako výnosy.

Zmluvné zdroje výnosov v roku 2006 boli nasledovné:

- ⇒ *projekt APVT;*
- ⇒ *odborné úlohy – služby pre MP SR;*
- ⇒ *kooperácie na riešení úloh výskumu a vývoja;*
- ⇒ *medzinárodné projekty;*
- ⇒ *doplňujúcimi zdrojmi výnosov odboru výskumu a vývoja boli výnosy za poradenské, servisné a komerčné aktivity.*

3.1 Projekt s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja

Projekt APVT - 99 – 033204 „Úsporné technológie zavlažovania z hľadiska ochrany vôd pred znečisťovaním dusičnanmi z poľnohospodárskej výroby“.

Zmluva APVT - 99-033204 bola uzavretá s Agentúrou na podporu vedy a techniky dňa 23.3.2005.

Členenie projektu na vecné etapy:

1. Technicko – technologické aspekty aplikácie nízkoenergetických a úsporných závlahových technológií.

2. Uplatnenie úsporných technológií v produkčnom procese. so zameraním na spotrebu vody a lepšie využitie živín plodinami, najmä dusíka, s akcentom na ochranu životného prostredia a kvalitu produkcie.

3. Hodnotenie vplyvov a dopadov poľnohospodárskych činností na kvalitu podzemných vôd z aspektu prieniku dusičnanov.

4. Kvantifikácia vplyvu odvodňovacích sústav na režim a kvalitu drenážnych vôd a vôd recipientov.

5. Podporný systém rozhodovania pre integrované riadenie zavlažovania.

Kooperácia s inými riešiteľmi:

STU Bratislava, Stavebná fakulta

SPU Nitra, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva a Fakulta Mechanizácie

Ústav hydrológie SAV, Bratislava

UK Bratislava, Prírodovedecká fakulta

Cieľ riešenia projektu:

Rozvoj a implementácia poznatkov v oblasti riadenia technológií zavlažovania a využívania zdrojov živín poľnohospodárskymi plodinami z aspektu nutnosti zvyšovania ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi a z aspektu šetrného využívania vodných zdrojov.

Plán finančných prostriedkov na rok 2006: 4,279.000,00 Sk

Skutočné čerpanie v roku 2006: 4,278.887,32 Sk

3.2 Riešenie odborných úloh - služby pre MP SR

Odborné úlohy boli riešené v zmysle zmlúv uzatvorených s Ministerstvom pôdohospodárstva SR na základe uchádzania sa štátneho podniku v zmysle zákona č. 523/2003 Z.z. o verejnom obstarávaní a v znení neskorších predpisov.

Špecifikácie odborných úloh (OÚ) riešených v roku 2006:

OÚ 1 „Poskytovanie informácií o hlavných melioračných zariadeniach SR prostredníctvom IS HMZ, aktualizácia jeho údajov a tvorba jednotnej lokalizačnej základne jadra IGIS RP.“

Gestor za MP SR: Odbor informatiky, Služobný úrad

Cieľ úlohy:

Hlavným cieľom riešenia bolo zachovanie prevádzky Informačného systému hlavných melioračných zariadení (IS HMZ), jeho súčasti Registra závlah a upresňovanie, rozširovanie a aktualizácia ich údajovej bázy.

IS HMZ poskytuje priestorovo lokalizované informácie o objektoch melioračných stavieb v SR. Keďže ide v prevažnej väčšine o podzemné objekty táto informácia je ťažko získateľná prieskumom a neposkytujú ju ani iné informačné zdroje v SR. Informácie

z IS HMZ sú poskytované všetkým záujemcom v digitálnej alebo analógovej, mapovej podobe. Ide predovšetkým o informácie potrebné v zisťovacom konaní pre projekty pozemkových úprav v zmysle zákona č. 330/1991 Zb. a v zmysle Zákona o štátnom informačnom systéme č. 261/1995 i pre informačné systémy iných inštitúcií budujúcich si informačné systémy o území.

Register závlah ako súčasť IACS bol vytvorený na základe uznesenia č. MP SR 342/99-830 v roku 2004. Vychádzal z informácií obsiahnutých v IS HMZ. Keďže tieto informácie boli získané z projektovej dokumentácie melioračných stavieb je potrebná ich neustála aktualizácia.

Pre spracovanie plánov integrovaného manažmentu povodí SR v zmysle Zákona o vodách je potrebné dopracovať údaje o miestach vypúšťania vôd do tokov. Spracovanie informácií o odvodňovacích kanáloch a drenážnych systémoch obsiahnutých v IS HMZ je najrýchlejšou cestou k vyriešeniu tejto úlohy.

Poskytovanie dostatočne presných informácií o melioračných stavbách v zmysle uvádzaných zákonov a vyhlášok si v súčasnosti vyžaduje zachovanie rutinej prevádzky IS HMZ.

OÚ 2 „Koordinovaný cielený monitoring cudzorodých látok v potravinovom reťazci“. Gestor za MP SR: Odbor bezpečnosti potravín, Sekcia potravinárska
Cieľ úlohy:

Uzneseniami vlády SR č. 449/1992, 620/1993, 288/1995 bola Ministerstvu pôdohospodárstva SR uložená realizácia čiastkového monitorovacieho systému „Cudzorodé látky v potravinách a krmivách“. Hydromeliorácie, š.p., participuje na subsysteme „Koordinovaný cielený monitoring“, v rámci ktorého sa sledujú vybrané ukazovatele závlahovej vody.

Cieľom riešenia bolo trikrát za vegetačné obdobie stanoviť obsah cudzorodých látok (Cd, Pb, Hg, Cr, Ni, As, PCB) a obsah dusičnanov a dusitanov v závlahových vodách vo vybraných lokalitách. Namerané údaje sa zasielali na „Stredisko pre vyhodnocovanie výskytu cudzorodých látok“ na VÚP Bratislava. Výsledky analýz sa sústreďovali a vyhodnocovali v Stredisku cudzorodých látok vo Výskumnom ústave potravinárskom v Bratislave.

V laboratóriu sa zabezpečovala správna laboratórna prax kontrolou analytických meraní v systéme vnútrolaboratórnej kontroly a medzilaboratórných testov.

OÚ 3 „Monitoring kvality vôd vodných útvarov určených na zavlažovanie.“
Gestor za MP SR: Samostatné oddelenie hydromeliorácií

Cieľ úlohy:

V zmysle § 9, zákona č. 364/2004 voda určená na závlahy nesmie negatívne ovplyvniť zdravie ľudí a zvierat, úrodu a stav povrchových a podzemných vôd. Sledovanie kvality vôd určených na závlahy v zmysle tohto zákona zabezpečuje ministerstvo pôdohospodárstva v spolupráci so správcom vodohospodársky významných vodných tokov.

Hydromeliorácie, š.p. už desať rokov koordinuje monitoring kvality závlahovej vody v rámci Slovenska a sleduje kvalitu vybraných vodných zdrojov určených na závlahu. Cieľom riešenia tejto úlohy bolo monitorovanie kvality závlahových vôd na celom území Slovenska v zdrojoch závlahových vôd a v oblastiach s intenzívnou závlahou a s nepriaznivými vlastnosťami závlahovej vody sledovať jej vplyv na vlastnosti pôdy.

V jednotlivých profiloch závlahových vôd sa kvalita sledovala 1x mesačne v mesiacoch apríl – október (tzv. minimálny rozbor) a v čase intenzívneho využívania závlah sa vykonal minimálne 2x ročne rozšírený rozbor závlahových vôd podľa STN 75 7143 s dôrazom na prioritné látky v zmysle prílohy č. 1 zoznamu III, zákona č. 364/2004 (atrazín, kadmium, olovo, ortuť, simazín). Vo vybraných profiloch sa odbery na analýzy realizovali priamo z potrubnej siete. Bolo monitorovaných 80 lokalít zdrojov závlahových vôd.

OÚ 4 „Monitoring kvality drenážnych vôd odvádzaných z poľnohospodársky využívaných pôd do recipientov.“

Gestor za MP SR: Samostatné oddelenie hydromeliorácií

Cieľ úlohy:

Drenážne vody významnou mierou odvádzajú prebytočné vody z poľnohospodárskej krajiny a môžu znamenať trvalý alebo potenciálny zdroj znečistenia, ktorým sú ohrozené najmä povrchové toky, do ktorých sú drenáže zaústené. Kvalita drenážnych vôd je závislá najmä od kvality a vlastností pôdneho profilu, z ktorého je prebytočná pôdna voda odvádzaná. Ide najmä o poľnohospodárske pôdy, ktoré sú potenciálnym zdrojom znečisťujúcich látok, či už prirodzeného alebo antropogénneho pôvodu.

Vzhľadom k charakteru drenážnych vôd ich môžeme považovať za určitý druh osobitých vôd, na ktoré sa vzťahuje § 21 zákona č. 364/2004. V zmysle § 36 a § 37 je určená povinnosť sledovať kvalitatívne a kvantitatívne hodnoty vypúšťaných osobitných vôd, pričom túto povinnosť podrobne upravuje nariadenie vlády SR č. 491/2002 Z.z., ktorým sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Cieľom úlohy bolo monitorovať vybrané odberné miesta drenážnych vôd. Súčasťou projektu bolo zmapovanie a identifikácia drenážnych vyústí na území Slovenska. Cieľom projektu bolo vypracovanie alternatívnych návrhov sietí a ich ekonomická kalkulácia.

3.3 Kooperácie na riešení úloh výskumu a vývoja

Odbor výskumu a vývoja sa zmluvne podieľal kooperáciou na riešení projektu s podporou Agentúry na podporu výskumu a vývoja, podľa nasledovnej špecifikácie:

Projekt APVT-51-019804: „Regionalizácia hydrofyzikálnych charakteristík pôd Slovenska“.

Hlavný koordinátor: Ústav hydrológie SAV, Bratislava

Doba riešenia: 2005 – 2007

Cieľ riešenia:

Cieľom kooperácie je oblasť výberu optimálnych metód a tvorba základnej overovacej databázy hydrofyzikálnych charakteristík pôd v povodiach.

3.4 Projekt riešený v rámci 5. rámcového programu Európskej únie (5RP EÚ)

Projekt: FertOrgaNic

číslo: QLRT – 2001 – 01799

Názov: „Improved organic fertilisers management for high nitrogen and water use efficiency and reduced pollution in crop systems“

Doba riešenia: 2003 – 2006

Cieľ projektu:

Hlavným cieľom projektu bolo zvýšiť stupeň využívania rôznych organických hnojív v hospodárení fariem. Rozvíjaním nových riadiacich stratégií zdokonaľiť a zefektívniť využitie závlahovej vody a dusíka pri súčasnej ochrane životného prostredia. Práce boli orientované na produkciu zemiakov, pretože vysoké objemy produkcie môžu spôsobovať environmentálne problémy. Získané poznatky boli adaptovateľné aj na pestovanie ďalších poľných plodín v krajinách Európskej únie i v prístupujúcich krajinách.

Poľné pokusy boli založené v šiestich klimaticky rozdielnych regiónoch Európy a detailnejšie sledovania sa vykonávajú v presnejších viac regulovaných podmienkach. Tieto sú zamerané na hlbšie štúdium medzi procesmi ako pohyb vody a dusíka v pôde, ich prístupnosť a príjem z rozdielnych organických hnojív a ich straty do prostredia. Modelové štúdium všetkých rozhodujúcich faktorov s využitím najmä modelu DAISY a jeho

sprešňovanie boli realizované pod vedením autora tohto modelu. Záverečná správa za rok 2006 bola zaslaná do Bruselu.

3.5 Spolupráca s organizáciami a inštitúciami

Spolupráca mala najčastejšie charakter kooperácie na riešení úlohy výskumu a vývoja. Išlo o tieto organizácie:

- Výskumný ústav potravinársky, Bratislava;
- Slovenská poľnohospodárska univerzita, Nitra - Fakulta: Mechanizačná, Záhradníctva a krajinného inžinierstva, Agrobiológie a potravinových zdrojov
- Slovenská technická univerzita, Bratislava - Stavebná fakulta: Katedra vodného hospodárstva krajiny, Katedra hydrotechniky, Katedra zdravotného inžinierstva
- Univerzita Komenského - Prírodovedecká fakulta: Katedra pedológie

Štátny podnik Hydromelioráci, š.p. bol v roku 2006 sídlom Slovenského výboru Medzinárodnej komisie pre závlahy a odvodňovanie (ICID), ktorý zastupuje SR v tejto medzinárodnej inštitúcii

3.6 Poradenské, servisné a komerčné aktivity

Odbor výskumu a vývoja využíva zverený majetok a prostriedky na to, aby v súlade s činnosťami uvedenými v obchodnom registri zabezpečoval pre svoje potreby vlastné zdroje výnosov. Poskytuje vykonanie prác a dodanie služieb. Jedná sa o nasledovné práce a služby:

- Výroba a predaj poľnohospodárskych produktov na produkčných plochách výskumného pracoviska - ide o produkciu zemiakov, kukurice, jablák, pšenice a jačmeňa;
- Služby pre osivárske dodávateľské firmy (testovanie odrôd a hybridov slnečnice a kukurice na zrno pre zahraničné semenárske firmy Limagrain a Saatbau Linz);
- Služby poľnohospodárom vlastnou poľnohospodárskou technikou;
- Prenájom kancelárií, dielní, skladov, garáží a spevnených plôch;
- Služby chemického laboratória - ide najmä o chemické analýzy vôd, pôdy a rastlinných materiálov, predaja certifikovaného referenčného materiálu;
- Poradenstvo v oblasti závlahy a výživy poľných plodín (cukrová repa a zemiaky) – Agro Kovacs Hronovce;
- Poradenstvo v oblasti závlahy a výživy poľných plodín (cukrová repa a zemiaky, zelenina) – AgroMačaj – Kráľová pri Senci;
- Poradenstvo v oblasti chemických analýz vody a agrochemických rozborov pôdy;

- Expertízny posudok pre Harmer Agro s.r.o. Lakšárska Nová Ves – Posúdenie stavu a príčin zamokrenia pôd .

4. EKONOMIKA A FINANCOVANIE

Základným východiskom pre zostavenie finančného plánu štátneho podniku na rok 2006 boli štátnym podnikom vypracované a Ministerstvom pôdohospodárstva SR odsúhlasené dokumenty „Návrh organizačno-technického zabezpečenia prevádzkovania hlavných melioračných zariadení v roku 2006“, „Konkretizácia opatrení na zabezpečenie prevádzky hlavných melioračných zariadení a dodávky závlahovej vody v roku 2006“ a „Správa o zabezpečení prevádzky hlavných melioračných zariadení a dodávke závlahovej vody v roku 2006“.

Rizikové faktory naznačené už pri tvorbe plánu, vyplývajúce z podmienok hospodárenia s hydromelioračnými zariadeniami, ktoré je ovplyvnené klimatickými pomermi, sa prejavili v hospodárení štátneho podniku i v tomto roku. V dôsledku vysokých zrážok počas vegetačného obdobia dochádzalo opätovne k menšiemu využívaniu závlahových systémov a nižšiemu odberu závlahovej vody ako predpokladal plán, čo znamenalo výrazne nižšie tržby štátneho podniku a bolo hlavným dôvodom, že hospodárenie štátneho podniku skončilo so stratou.. Pod hospodárenie podniku sa negatívne podpísali aj výsledky hospodárenia v rokoch 2004 a 2005.

Základným východiskom pri finančnom plánovaní na r. 2006 bol predpoklad zabezpečenia dodávky závlahovej vody pre agropodnikateľov v objeme 14,5 mil m³ pri priemernej cene 5,65 za m³, ktorý sa však nenaplnil.

Plán predpokladal náklady na zabezpečenie činnosti štátneho podniku na úrovni 386 840 tis. Sk a výnosy vo výške 151 761 tis. Sk, t.j. stratu vo výške 235.079 tis. Sk bez odloženej dane. Po zohľadnení odloženej dane dosahovala plánovaná výška straty sumu 258 079 tis. Sk.

Štátny podnik dosiahol za rok 2006 záporný hospodársky výsledok po zdanení vo výške 273 159 tis. Sk pri výnosoch vo výške 115 186 tis. Sk a nákladoch vo výške 388 345 tis. Sk. Výsledok hospodárenia z hospodárskej činnosti predstavuje stratu vo výške 249 788 tis. Sk, z finančnej činnosti stratu vo výške 1 673 tis. Sk a z mimoriadnej činnosti stratu vo výške 11 tis. Sk.

Záporný hospodársky výsledok bol zapríčinený tak ako i v rokoch 2004 a 2005 najmä výrazným výpadkom tržieb za dodávku závlahovej vody v dôsledku klimatických podmienok.

Nakoľko sa jednalo už o tretí rok po sebe, výpadok tržieb spôsobil akútny nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečenie činnosti podniku.

Hospodársky výsledok bol výrazne ovplyvnený taktiež odpismi hydromelioračného majetku, ktoré je podnik povinný účtovať v zmysle § 26 zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve a ktoré dosiahli výšku 246 593 tis. Sk. Po odpočítaní týchto odpisov predstavoval hospodársky výsledok pred zdanením stratu vo výške 4 879 tis. Sk a po zdanení stratu vo výške 26 566 tis. Sk. Účtovanie odpisov hydromelioračného majetku znamená, že i v nasledujúcich rokoch by štátny podnik vykazoval stratu minimálne vo výške týchto odpisov. Negatívny dopad na výsledok hospodárenia po zdanení má i odložená daň z príjmov z bežnej činnosti vo výške 21 687 tis. Sk., ktorá vzniká najmä z dôvodu záporného rozdielu medzi účtovnými a daňovými odpismi dlhodobého majetku.

Strata z finančnej činnosti vo výške 1 673 tis. Sk je najmä dôsledkom nutnosti prijatia úveru na zabezpečenie činnosti podniku. Úroky a poplatky spojené s úverom a poisťné majetku tvorili najvýznamnejšiu časť finančných nákladov.

Výnosy štátneho podniku dosiahnuté z plnenia podnikateľských aktivít a ostatnej činnosti vrátane dotácií zo štátneho rozpočtu poskytnutých na opravu a údržbu hydromelioračných zariadení a úlohy výskumu a vývoja predstavovali za rok 2006 sumu 115 186 tis. Sk. Na plnení celkových výnosov mali tržby z predaja výrobkov a služieb podiel 46,4 %, dotácie na opravu a údržbu HMZ a výskum a vývoj 42,8 %, a ostatné tržby a výnosy 10,8 %.

Ako už bolo vyššie uvedené, záporný hospodársky výsledok bol zapríčinený najmä nižšími tržbami za dodávku závlahovej vody v dôsledku klimatických podmienok. Tržby z dodávky závlahovej vody dosiahli pri realizovanom množstve dodanej závlahovej vody v objeme 5 887 tis. m³ iba sumu 33 020 tis. Sk, čo predstavovalo 40,3% plánovaných tržieb.

Ostatné tržby predstavovali najmä tržby z vodohospodárskeho výskumu za riešenie odborných úloh na základe uzatvorených zmlúv s Ministerstvom pôdohospodárstva SR, rezortnými výskumnými ústavmi a zahraničnými objednávatel'mi vo výške 5 450 tis. Sk, tržby z prenájmu technicko-prevádzkových celkov vo výške 6 152 tis. Sk ako i z prenájmu ostatných nehnuteľností a hnutel'ných vecí vo výške 6 751 tis. Sk. Štátny podnik je ako správca nehnuteľností vo vlastníctve štátu taktiež účastníkom územno-plánovacích konaní v zmysle stavebného zákona a v tej súvislosti poskytuje právnickým i fyzickým osobám vyjadrenia a odborné stanoviská. Tržby za tieto vyjadrenia dosiahli za sledované obdobie výšku 784 tis. Sk. Tržby z predaja rastlinnej výroby a z poskytnutia ostatných služieb dosiahli sumu 1 320 tis. Sk.

V štruktúre výnosov predstavovali najvyššiu položku výnosy plynúce z cudzích zdrojov - dotácie zo štátneho rozpočtu na opravu a údržbu HMZ a dotácie na výskum a vývoj.

Potreba finančných prostriedkov na opravu a údržbu závlahových systémov a odvodňovacích zariadení bola vyčíslená na sumu 58 600 tis. Sk a v tejto výške bola i požadovaná dotácia. Potreba finančných prostriedkov na sfunkčnenie závlahových systémov pre nových nájomcov, prevádzku špeciálnych objektov, základnú starostlivosť a prípravu závlahových systémov na sezónu, údržbu a opravu závlahových systémov, odstraňovanie havárií a ukončenie sezóny – zazimovanie bola vykvantifikovaná na 49 500 tis. Sk. Na úseku odvodňovacích zariadení boli kvantifikované náklady na riešenie najakútnejších prípadov v oblasti prevádzky odvodňovacích čerpacích staníc a údržby kanálovej siete v intraviláne obcí na sumu 9 100 tis. Sk.

Podľa Výnosu MP SR č. 3703/2005-100 zo dňa 7.12.2005 a na základe zmluvy č. 1/2006-HMZ uzatvorenej s Ministerstvom pôdohospodárstva SR dňa 13.3.2006 bola štátnemu podniku priznaná dotácia na údržbu, opravy a odstraňovanie havárií hydromelioračného majetku len vo výške 36 000 tis. Sk. Na rozdiel od roku 2005, kedy sa národná podpora poskytovala len do výšky 80% oprávnených nákladov a to postupne, až na základe predložených dokladov o vzniku a úhrade oprávnených nákladov, v roku 2006 bola schválená opätovne vo výške 100% oprávnených nákladov.

Vzhľadom na výšku schválenej dotácie, štátny podnik vypracoval a predložil MP SR priority oprávnených nákladov s kvantifikáciou nákladov na hlavné skupiny prác vo výške schválenej dotácie. Cieľom priorít bolo zabezpečiť sfunkčnenie závlahových systémov, ich prípravu na zahájenie prevádzky a krytie nutných nákladov na prevádzku odvodňovacích systémov. Nakoľko pridelené finančné prostriedky nepostačovali ani na krytie najnutnejších nákladov, na základe požiadaviek štátneho podniku mu bola v decembri 2006 priznaná ďalšia dotácia, čím celková výška dotácie dosiahla sumu 45 050 tis. Sk. Celkové vynaložené náklady na opravu a údržbu HMZ vrátane elektrickej energie súvisiacej s údržbou závlahových zariadení mimo závlahovej sezóny ako i ďalších súvisiacich nákladov na technické odborné prehliadky a revízie a pod. však dosiahli výšku 51 782 tis. Sk, čo znamená, že vo výške 6 732 tis. Sk boli hradené z vlastných zdrojov štátneho podniku.

Pre použitie finančných prostriedkov, ktoré štátny podnik na zabezpečenie prevádzky a opráv majetku HMZ v roku 2006 získal, boli presne definované tituly, na ktoré bolo možné tieto finančné prostriedky použiť. Poskytnutými finančnými prostriedkami štátny podnik dokázal riešiť len základnú starostlivosť s prioritou zabezpečenia využívania prevádzkovaných závlahových systémov, pričom problematiku starostlivosti o odvodňovacie kanále z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov opätovne nedokázal riešiť.

Hlavným zdrojom financovania vedy a výskumu boli finančné prostriedky štátneho rozpočtu poskytnuté v rámci podpory rozvoja vedy a výskumu Agentúrou na podporu výskumu a vývoja. Podľa zákona č. 203/2001 Z.z. v platnom znení bola poskytnutá štátnemu podniku účelová finančná podpora na vyriešenie projektu „Úsporné technológie zavlažovania z hľadiska ochrany vôd pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskej výroby“. Úloha sa riešila v kooperácii s inými riešiteľmi. Finančná podpora na riešenie projektu bola poskytnutá Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVT-99-033204 vo výške 4 279 tis. Sk

Z ostatných výnosov tvorili významnú položku alikvotná časť odpisov vzťahujúca sa na investičné dotácie na rekonštrukciu HMZ pridelené v rokoch 2000-2004 a zúčtované do nákladov a to vo výške 8.227 tis. Sk a zúčtovanie rezerv a opravných položiek k pohľadávkam vo výške 1 779 tis. Sk.

Celková výška nákladov bez odloženej dane dosiahla za rok 2006 sumu 366 658 tis. Sk, z čoho náklady na hlavnú činnosť predstavovali 310 258 tis. Sk a priame náklady na výskum a vývoj 12 648 tis. Sk.

V štruktúre nákladov predstavovali najvyššiu položku odpisy hmotného majetku vo výške 249 066 tis. Sk, z ktorých až 246 593 tis. Sk, t.j. 99,0 % tvorili odpisy majetku HMZ. Odpisy hydromelioračných zariadení predstavovali 63,5 % z celkových nákladov štátneho podniku.

Z ostatných nákladov predstavovali najvyššiu položku náklady na zachovanie funkčnosti a prevádzkyschopného stavu závlahových systémov vrátane špeciálnych objektov a odvodňovacích čerpacích staníc.

Ďalšou významnou nákladovou položkou boli náklady na spotrebované energie a to 17 869 tis. Sk, z toho tvorili náklady na elektrickú energiu spotrebovanú na zavlažovanie a na odvodňovacie čerpacie stanice sumu 11 142 tis. Sk. Nákladovou položkou súvisiacou s dodávkou závlahovej vody sú i náklady na transport závlahovej vody, ktoré dosiahli výšku 6 459 tis. Sk.

Náklady na mzdy zamestnancov, ich sociálne zabezpečenie a sociálne náklady dosiahli sumu 28 210 tis. Sk. Vzhľadom na nepriaznivý stav v hospodárení bol štátny podnik nútený už v predchádzajúcom roku prijať opatrenia na znižovanie nákladov podniku vrátane nákladov na mzdy pracovníkov, čo sa v personálnej a mzdovej oblasti prejavilo výraznejším znížením počtu pracovníkov a stagnáciou miezd, ktorá pokračovala i v roku 2006. Priemerná mzda dosiahla sumu 20 375,- Sk, čo predstavovalo len 82% priemernej mzdy v regióne Bratislava, ktorá podľa SŠÚ dosiahla za rok 2006 výšku 24 860,- Sk

Evidenčný počet zamestnancov k 31.12.2006 predstavoval 83 osôb a oproti začiatku roka sa nezmenil. Priemerný prepočítaný stav zamestnancov za rok 2006 bol 80 osôb, čo je o 11 (12,1%) menej ako v roku 2005.

K 31.12.2006 evidoval štátny podnik krátkodobé pohľadávky vo výške 6 404 tis. Sk, z čoho tvorili pohľadávky z obchodného styku 4 335 tis. Sk, z nich pohľadávky po lehote splatnosti predstavovali sumu 4 095 tis. Sk. Pohľadávky po lehote splatnosti viac ako rok evidoval štátny podnik vo výške 908 tis. Sk, z čoho prevažnú väčšinu – 737 tis. Sk predstavovali pohľadávky za dodávku závlahovej vody v rokoch 2004 a 2005.

Závázky evidoval podnik v objeme 103 023 tis. Sk, z toho dlhodobé záväzky činia 66 165 tis. Sk, krátkodobé záväzky 8 229 tis. Sk, bankový úver 27 000 tis. Sk a rezervy 1 629 tis. Sk.. Záväzky z obchodného styku predstavovali sumu 4 107 tis. Sk, z toho po lehote splatnosti 1 777 tis. Sk.

Zo záväzkov tvorí najvýznamnejšiu položku bankový úver prijatý od Slovenskej záručnej a rozvojovej banky vo výške 30 mil. Sk, z ktorého malo byť v roku 2006 splatených 8 mil. Sk. Z dôvodu nedostatku disponibilných finančných prostriedkov splatil štátny podnik z úveru iba 3 mil. Sk a požiadal so súhlasom zakladateľa o odloženie zvyšných splátok na druhý polrok 2007. Finančné prostriedky úveru boli použité na splatenie zostatku úveru prijatého v roku 2005, záväzkov voči dodávateľom z rokov 2004 a 2005 a na zabezpečenie bežnej činnosti podniku v prvých mesiacoch roku 2006, keďže dodávka závlahovej vody ako hlavný zdroj tržieb štátneho podniku je sezónnou záležitosťou a v prvých piatich mesiacoch roka štátny podnik nemá reálne možnosti získať vlastnou činnosťou dostatočné finančné prostriedky na činnosť podniku a úhradu evidovaných záväzkov.

Z ostatných záväzkov predstavovali najväčšiu položku záväzky, ktoré vznikli v súvislosti s údržbou a opravami HMZ. Opravy a údržba HMZ sa hradili z dotácií poskytnutých zo štátneho rozpočtu. Podmienky čerpania dotácií sú upravené zákonom č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v zmysle ktorého nemôže byť z prostriedkov štátneho rozpočtu hradená daň z pridanej hodnoty. Vzhľadom na akútny nedostatok finančných prostriedkov štátny podnik nebol schopný z vlastných zdrojov časť dlhov vzťahujúcich sa na DPH uhradiť.

S dodávateľmi elektrickej energie dohodol štátny podnik trojmesačnú splatnosť faktúr, z toho dôvodu je časť dlhov za dodanú elektrickú energiu na zavlažovanie splatná až v roku 2007.

Najvyššiu položku záväzkov predstavuje odložená daň z príjmov z bežnej činnosti a to vo výške 65 975 tis. Sk. Tieto záväzky vznikli najmä z dôvodu záporného rozdielu medzi účtovnými a daňovými odpismi dlhodobého majetku.

Nepriaznivý trend v hospodárení štátneho podniku charakterizovaný najmä nízkym využívaním závlahových systémov zo strany agropodnikateľov, ktorý sa začal prejavovať už v roku 2004, pokračoval i v rokoch 2005 a 2006. Nedostatok finančných prostriedkov na krytie potrieb štátneho podniku a na zabezpečenie starostlivosti o závlahové zariadenia viedol k riešeniu vzniknutej situácie opatreniami zo strany zakladateľa štátneho podniku, ktorý rozhodnutím č. 1487/2007-420 zo dňa 26.2.2007 rozhodol o zrušení štátneho podniku bez likvidácie podľa § 15 ods. 1 písm. a) a ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov a to dňom 30.6.2007.

Návrh na vyrovnanie dosiahnutej straty za rok 2006

Hydromeliorácie, š.p. Bratislava na základe § 9 zákona č. 111/1990 Z.z. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov zostavil ročnú účtovnú závierku za rok 2006 overenú audítormi 27.3.2007, ktorá potvrdzuje dosiahnuté výsledky hospodárenia za rok 2006.

Výsledok hospodárenia zistený účtovnou závierkou za rok 2006 predstavuje stratu po zdanení – 273 159 168,06, ktorá vyplýva hlavne z účtovných odpisov HMZ vo výške 246 592 916,00 Sk, ktoré neboli zahrnuté do kalkulácie predajnej ceny závlahovej vody a z odloženej dane v sume 21 686 863,70 Sk, ktorá vznikla predovšetkým z rozdielu daňových a účtovných odpisov a nie je výsledkom neefektívneho hospodárenia štátneho podniku.

V súlade s § 8 ods.4 zákona 111/1990 Z.z. o štátnom podniku v platnom znení bol na Ministerstvo pôdohospodárstva SR zaslaný návrh na vyrovnanie dosiahnutej straty. Štátny podnik navrhuje vyrovnať stratu nasledovne :

Výsledok hospodárenia za účtovné obdobie rok 2006

1. Výsledok hospodárenia-strata pred zdanením	-251 472 304,36 Sk
2. Odložená daň	21 686 863,70 Sk
3. Výsledok hospodárenia-strata po zdanení	-273 159 168,06 Sk

Vyrovnanie straty

1. Zmeny základného imania-zníženie	273 159 168,06 Sk
-------------------------------------	-------------------

5. UDALOSTI OSOBITNÉHO VÝZNAMU

MINISTERSTVO PÔDOHOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ROZHODNUTIE

Číslo: 1487/2007 - 420

Bratislava 26. február 2007

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, podľa § 15 ods. 1 písm. a) a ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov

zrušuje dňom 30.6.2007 bez likvidácie štátny podnik

*Hydromeliorácie, štátny podnik, sídlo Vrakunská 29, 825 63 Bratislava
IČO: 35 860 839*

Opatrenia o majetku a záväzkoch zrušeného štátneho podniku:

1. Hnuteľný majetok súvisiaci s činnosťou odboru výskumu a vývoja v hodnote spolu 15 502 441,81 Sk vrátane záväzkov z pracovnoprávných vzťahov, prechádza s účinnosťou ku dňu 31.3.2007 do správy príspevkovej organizácie Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy, Gagarinova 10, 827 13 Bratislava. Súpis odovzdávaného hnuteľného majetku a zoznam pracovníkov odboru výskumu a vývoja tvorí prílohu tohto rozhodnutia. O prechode majetku, súvisiacich práv a záväzkov ako i pracovníkov spíšu riaditelia dotknutých organizácií delimitačný protokol.
2. Ostávajúci majetok, súvisiace práva, pohľadávky a záväzky zrušeného štátneho podniku prechádzajú s účinnosťou ku dňu 1.7.2007 do správy Slovenského pozemkového fondu Bratislava, tak ako bude vedený v účtovnej evidencii po vyčlenení majetku odboru výskumu a vývoja. O prechode majetku, súvisiacich práv, pohľadávok a záväzkov spíšu riaditelia dotknutých organizácií delimitačný protokol.

Ukladám poverenému riaditeľovi štátneho podniku :

Aby pri prevode majetku, súvisiacich práv, pohľadávok a záväzkov a riešení pracovnoprávných vzťahov postupoval v súlade s príslušnými právnymi predpismi a o všetkých vykonaných úkonoch informoval zakladateľa. Po vykonaní opatrení o všetkom majetku a záväzkoch zrušeného štátneho podniku zabezpečí výmaz štátneho podniku z obchodného registra.

Ak nebudú ku dňu 15.6.2007 urobené opatrenia o všetkom majetku a záväzkoch štátneho podniku Hydromeliorácie Bratislava, vykoná sa likvidácia podľa ustanovení § 15 a nasl. zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov.

Poučenie :

Toto rozhodnutie nie je rozhodnutím vydaným v správnom konaní a odvolanie sa nepripúšťa.

[Handwritten signature]
Minister
Ing. Miroslav Jureňa

Prílohy:

1. Stav pracovníkov odboru výskumu a vývoja ku dňu 22.2.2007,
2. súpis hmotného investičného majetku odboru výskumu a vývoja ku dňu 22.2.2007.

Doručuje sa :

1. Štátny podnik Hydromeliorácie, Vrakunská 29, 825 63 Bratislava,
2. Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy, Gagarinova 10, 827 13 Bratislava,
3. Slovenský pozemkový fond, Búdkova 36, 817 15 Bratislava 11

6. VÝVOJ ČINNOSTI DO BUDÚCEHO OBDOBIA

Ako už bolo uvedené v predchádzajúcej časti, vzhľadom na pretrvávajúci niekoľkoročný nepriaznivý ekonomický vývoj štátneho podniku vydalo Ministerstvo pôdohospodárstva SR Rozhodnutie č. 1487/2007-420 z 26.2.2007, ktorým „zrušuje dňom 30.6.2007 bez likvidácie štátny podnik“.

ORGANIZAČNÁ SCHÉMA ŠTÁTNEHO PODNIKU HYDROMELIORÁCIE, š.p. k 01.12.2006

